

# فرستی بی نظیر برای صادرات محصولات پی‌وی‌سی که بر باد رفت!

دلیل این الگوبرداری از قیمت‌های جهانی امکان صادرات پی‌وی‌سی به‌خصوص به همسایه غربی خود ترکیه است. همسایه‌ای که رقیب اصلی محصولات نهایی مبتنی بر پی‌وی‌سی در منطقه است! فرصتی که با افزایش هزینه حمل‌دریایی برای ایران مغتنم شمرده شده است. به طوری که در هفته‌های اخیر اعداد و ارقام قابل توجهی از صادرات به ترکیه توسط شرکت‌های پتروشیمی با قیمت‌های بالا شنیده می‌شود. در نگاه اول این یک نکته قابل تقدیر برای صنعت پتروشیمی ایران محسوب می‌شود؛ اما اگر کمی دقیق‌تر و کارشناسی‌تر به موضوع بنگریم یک حرکت اشتباه با دیدگاه کلان مخرب را شاهد خواهیم بود.

برای روشن کردن این موضوع باید نگاهی به صنعت مصرف‌کننده پودر پی‌وی‌سی انداخته شود که در ۲ دهه اخیر پیشرفت قابل توجهی در کشور داشته است. با توجه به خودکفایی کامل در تولید پی‌وی‌سی، صنایع کوچک و بزرگ بسیاری از جمله تولید لوله، پروفیل دروپنجره بی‌وی‌سی، دیوارپوش و سقف کاذب بی‌وی‌سی، وود پلیمیر، کفپوش و... مبتنی بر پی‌وی‌سی در ۲ دهه اخیر در کشور توسط بخش خصوصی راه‌اندازی شده‌اند. به طوری که به‌عنوان مثال در صنعت دروپنجره بی‌وی‌سی و یا دیوارپوش و سقف کاذب بی‌وی‌سی از واردکننده به صادرکننده تبدیل شده‌ایم.

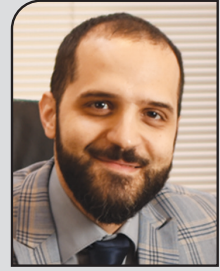
بسیاری از کشورهای منطقه از جمله عراق، افغانستان، پاکستان، ترکمنستان، گرجستان و کشورهای حوزه CIS بازار هدف این محصولات بوده‌اند. رقبای اصلی ایران در این حوزه چین و ترکیه هستند که برتری ایران نسبت به چین کیفیت بالاتر و دسترسی ساده‌تر (هزینه حمل) و در مقایسه با ترکیه خودکفایی در تولید پودر پی‌وی‌سی و همچنین کیفیت قابل‌رقابت بوده است؛ اما خودکفایی ما در تولید ماده اولیه چه حسنی برای تولیدکننده ایرانی می‌تواند داشته باشد جز قیمت مناسب و اثبات ماده اولیه؟! امری که متأسفانه به‌طور کامل به فراموشی سپرده شده است.

پودر پی‌وی‌سی از گاز تهیه می‌شود و ایران به‌عنوان یکی از بزرگ‌ترین ذخایر گاز جهان در ارائه گاز با قیمت سوبسیددار به پتروشیمی‌های خود حمایت کاملی از شرکت‌های پتروشیمی این حوزه دارد. حمایتی که نهایتاً به شبه خام فروشی مواد اولیه و عدم استفاده از آن در تولید محصولات نهایی منجر شده است. به‌بیان دیگر فرصت طلایی که این تورم بی‌سابقه جهانی به ایران به‌عنوان تولیدکننده هم‌زمان ماده اولیه و محصول جهت صادرات گسترده محصول نهایی با ارزش افزوده به‌مراتب بالاتر همراه با اشتغال‌زایی بسیار بالا داده بود همچون بسیاری از فرصت‌سوزی‌های دیگر با یک نگاه کلان مدیریتی غلط بر باد رفت.

کافی بود ایران قیمت‌گذاری پودر پی‌وی‌سی را بر اساس قیمت تمام‌شده واقعی پتروشیمی‌ها با سود منطقی و مستقل از قیمت‌های جهانی انجام دهد! البته نه برای رانت و دلالتی عده‌ای سودجو بلکه به‌راحتی با مکانیسمی قابل‌تعریف این قیمت‌گذاری مناسب را می‌شد به سمت تولیدکنندگانی که صادرات محصول نهایی انجام می‌دهند هدایت کرد؛ امری که در دهه ۷۰ شمسی به‌خوبی اجرائی شده بود. در این صورت قیمت محصولات باکیفیت ایرانی نسبت به رقبای چینی و ترکیه‌ای اختلاف قابل توجهی را تجربه می‌کرد که نتیجه آن قبضه کردن کل بازار منطقه و حتی کشورهای دورتر بود که نتیجه درخشان آن تا سالیان سال شامل حال کشورمان باقی می‌ماند.

اشتغال‌زایی و ارزآوری به‌مراتب بالاتر حاصل از فقط همین نکته می‌توانست مرهمی جدی بر اقتصاد بی‌جان کشور باشد؛ اما به‌جای این کار قیمت‌گذاری داخلی به‌گونه‌ای انجام شد که قیمتی که تولیدکننده داخلی پی‌وی‌سی را خریداری می‌کند اختلاف چندانی با تولیدکننده ترک و چین نداشته باشد. سود این امر صرفاً شامل حال پتروشیمی‌ها شد که در صورت‌های مالی خود سودهای قابل توجهی را شاهد بودند، پتروشیمی‌هایی که قرار بود موتور محرک صنایع کشور باشند اما به آشامیدن خون صنایع مرتبط با خود مشغول شدند.

در این سال‌ها یکی پس از دیگری شاهد تعطیلی و یا تغییر کاربری شرکت‌هایی در حوزه تولید محصولات مرتبط با پی‌وی‌سی در کشور بوده‌ایم که هر یک اشتغال ده‌ها و صدها نفر را به مخاطره انداخته‌اند. گویا خام فروشی و فرصت‌سوزی امری است که با پوست و گوشت ایران گره خورده است. امید که دولت جدید با توجه ویژه به این امر و نگاه کلان صحیح، صنعت نیمه‌جان محصولات پی‌وی‌سی محور را جان تازه‌ای ببخشد.



محمدحسین حمصیان  
معاونت فروش و بازاریابی مجتمع  
صنایع فناوری پلاستیک سپاهان:  
(سی فور - سی وین - سی پان - سی در)

در یک سال اخیر قیمت جهانی پی‌وی‌سی تلاطم‌های بی‌سابقه‌ای را تجربه کرده است. به طوری که قیمت پی‌وی‌سی در آمریکا به‌عنوان بزرگ‌ترین تولیدکننده پودر پی‌وی‌سی در دنیا و هم‌زمان یکی از پرمصرف‌ترین کشورهای دنیا در این حوزه نزدیک به ۲ برابر شده است. این میزان افزایش در حدود ۲ ماه اخیر بیش از ۵۰ درصد بوده است و به‌تبع آن قیمت‌های چین، ترکیه، اروپا و آسیای جنوب و جنوب شرقی هم رشدی در همین محدوده داشته‌اند. کارشناسان برای این تورم بی‌سابقه در صنعت پی‌وی‌سی جهانی دلایل متعددی از جمله افزایش قیمت گاز، حمل‌ونقل دریایی، افزایش تقاضا با توجه به پاندمی و محدود شدن سایر هزینه‌های خانوارهای جهان از جمله هزینه سفر و... و گرایش به بازسازی ساختمان‌ها را عنوان می‌کنند.

یکی دیگر از مهم‌ترین دلایل رشد بیش از ۵۰ درصدی قیمت‌ها در ۲ ماه اخیر را نیز می‌توان به طوفان آمریکا و تعطیلی تولیدکنندگان پی‌وی‌سی این کشور به‌عنوان تامین‌کننده بیش از ۵۰ درصد از پی‌وی‌سی جهان اشاره کرد. این افزایش قیمت پی‌وی‌سی به حدی شدید بوده که حتی قیمت این ماده اولیه از قیمت رقیب خود یعنی پلی‌اتیلن نیز پیشی گرفته است. همواره پلی‌اتیلن قیمتی بالاتر از قیمت پی‌وی‌سی داشته است و این رویداد برای اولین بار باعث حیرت تمامی فعالان بازارهای مرتبط در دنیا شده است. برای فهم بهتر این موضوع کافی است اشاره کنم که در حال حاضر قیمت لوله فاضلاب منازل که از جنس پی‌وی‌سی است از قیمت لوله آبی که با پلی‌اتیلن ساخته می‌شود گران‌تر شده است!

قیمت پی‌وی‌سی در ایران نیز همپای جهان، رشدهای بی‌سابقه‌ای را در ۶ ماه اخیر تجربه کرده است. به طوری که قیمت پایه این ماده از حدود ۳۱۵۰۰ تومان در اواخر اردیبهشت‌ماه به حدود ۴۷۰۰۰ تومان در اوایل آبان‌ماه رسیده است یعنی ۵۰ درصد رشد قیمت تنها در مدت ۵ ماه! ایران که خود تولیدکننده این ماده اولیه و تامین‌کننده صنایع پایین‌دستی مرتبط با این ماده اولیه است باوجوداینکه تقریباً هیچ‌یک از دلایل رشد قیمت‌های جهانی شامل حال آن نشده اما تبعیت کاملی از این تورم جهان‌شمول را برگزیده است.

در نمودار زیر مقایسه قیمت پایه و میانگین رقابت بورس برای پی‌وی‌سی با سایر قیمت‌های جهانی در ۲ ماه گذشته انجام شده است که نکات فوق را کاملاً تایید می‌کند:

